

Η προσωποκεντρική θεωρία του Carl Rogers (πρωτοπρεσβύτερος Ευστράτιος Καρατσούλης)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

1. Το πρόσωπο στην προσωποκεντρική θεωρία.

Η αντίληψη του Rogers για το πρόσωπο, όπως ο ίδιος υποστήριξε, δεν προήλθε από τη φιλοσοφία ή από κάποια θρησκευτική αντίληψη, αλλά πρωτίστως από τη θεραπευτική του εμπειρία. Περιέγραψε ότι στην θεραπευτική διαδικασία η εμπειρία είναι η μεγαλύτερη αυθεντία [130]. Η εμπειρία υποστήριξε ότι προηγείται από τη θεωρία και πάνω σ' αυτή την βάση ανέπτυξε την ψυχολογική και ανθρωπολογική θεωρία του. Παρόλα αυτά το έργο του δέχθηκε επιρροές από τη δυτική φιλοσοφία και κυρίως από τη φαινομενολογία, τη διαλογική φιλοσοφία και από τον υπαρξισμό.

Η θεωρία του ξεκίνησε ως μία μη κατευθυντική διαδικασία, στην οποία δεν υπάρχουν τεχνικές για την θεραπεία των ασθενών. Ο Rogers έδωσε προτεραιότητα στην δημιουργία μίας ασφαλούς ατμόσφαιρας για τον πελάτη, ο οποίος είχε την δυνατότητα να γνωρίσει τον εαυτό του και να εξωτερικεύσει τα συναισθήματά του. Στη συνέχεια έδωσε μεγάλη έμφαση στον άνθρωπο, ο οποίος προσέρχεται στον ψυχολόγο, όχι ως ασθενής, αλλά ως πελάτης και έδωσε στην θεωρία του το όνομα πελατοκεντρική. Τελικά την δεκαετία του 1970 υιοθέτησε τον όρο προσωποκεντρική περιγράφοντας την διαδικασία με την οποία ο άνθρωπος γίνεται πρόσωπο. Το ενδιαφέρον του Rogers επικεντρώθηκε στον άνθρωπο και συγκεκριμένα με το ποιος είμαι στην πραγματικότητα και πως μπορώ να γίνω ο εαυτός μου. Ποια είναι η διαδικασία, η οποία βοηθά τον άνθρωπο να έρθει σε επαφή με τον αληθινό εαυτό του; Πως θα ξεπεράσει τις επιφανειακές συμπεριφορές και να ανακαλύψει τον εαυτό του [131]. Αυτά ήταν θεμελιώδη ερωτήματα τα οποία έθεσε ο Rogers και προσπάθησε να βρει τις ανάλογες απαντήσεις. Από την εμπειρία του κατέληξε ότι ο άνθρωπος τείνει να γίνει πρόσωπο μέσω μίας ρέουσας και συνεχούς διαδικασίας. Η αντίληψη αυτή ήλθε σε αντίθεση με τις αντιλήψεις των ψυχολόγων και των κοινωνικών επιστημών της εποχής του [132].

Ο Rogers θεώρησε ότι στην ψυχοθεραπευτική διαδικασία σημαντικό ρόλο έπαιζε η προσπάθεια του ψυχολόγου να εισέλθει σε μία προσωπική σχέση με τον πελάτη του με εφόδια την συμπάθεια, την κατανόηση και την εμπιστοσύνη. Θεώρησε ως μεγάλο λάθος του θεραπευτή να παίζει τον ρόλο της αυθεντίας κάνοντας απλά μία διάγνωση και δίνοντας οδηγίες για την θεραπεία του ασθενή του. Έλεγε ο ίδιος ότι έμπαινε στην θεραπευτική σχέση, όχι ως εξεταστής ή επιστήμονας, αλλά ως ένα μοναδικό πρόσωπο, για να συναντήσει ένα άλλο πρόσωπο. Αυτός ο τρόπος επικοινωνίας με τον άλλο θεώρησε ότι είναι ο πλέον αποτελεσματικός στην

ψυχοθεραπευτική διαδικασία τόσο του πελάτη όσο και του ψυχολόγου [133].

Η έννοια του προσώπου στην θεωρία του Rogers κατέχει κεντρική θέση. Ο όρος πρόσωπο αντιμετωπίστηκε από τον ίδιο διαφορετικά από τον όρο άτομο. Δεν ταύτισε τους δύο όρους, διότι ο Rogers θεώρησε το πρόσωπο ως κάτι πολύ πιο πέρα από το άτομο. Αυτή η θεώρησή δεν βασίστηκε στην αρχαιοελληνική ή σύγχρονη φιλοσοφία, αλλά προήλθε από την εμπειρία του στις διαπροσωπικές σχέσεις του με τους πελάτες.

Η διαμόρφωση του προσώπου στη θεωρία του Rogers εξαρτάται από δύο διαφορετικές παραμέτρους. Από την μία το πρόσωπο βρίσκεται ενώπιον του εαυτού του, της μοναδικότητάς του, της αυτονομίας του. Από την άλλη υπάρχει και βρίσκεται στη σφαίρα της σχέσης και της συνάντησης με τον άλλο. Και οι δύο αυτές διαδικασίες απετέλεσαν για τον Rogers τις απαραίτητες συνιστώσες για την ύπαρξη και την διαμόρφωση του προσώπου. Με την ΠΠΘ η τάση του ανθρώπου για ανεξαρτησία συνδέθηκε με την τάση της δημιουργίας μίας σχέσης με τον άλλο. Αυτές απετέλεσαν για τον Rogers τους βασικούς παράγοντες της ανάδειξης του προσώπου μέσα από την βιωματική σχέση και επικοινωνία του ψυχολόγου με τον πελάτη.

Στην αρχική θεώρηση του προσώπου ο Rogers θεώρησε τον άνθρωπο σαν ένα ανεξάρτητο ον, το οποίο έχει την τάση για ελευθερία, μοναδικότητα και αυτονομία. Με την ύπαρξη των κατάλληλων συνθηκών ο θεραπευτής μπορεί να δημιουργήσει μία κατάλληλη σχέση με τον πελάτη του. Προσπαθεί να κατανοήσει πώς αισθάνεται ο πελάτης στον εσωτερικό του κόσμο και να τον αποδεχθεί ολοκληρωτικά. Έτσι δίνεται η δυνατότητα στον πελάτη νιώθοντας ασφαλής και

ελεύθερος να μπορέσει να κινηθεί ελεύθερα και να κατευθύνει τις σκέψεις, τα συναισθήματα και όλη του την ύπαρξη, όπου επιθυμεί. Αυτή η ελευθερία δίνει επίσης την δυνατότητα στον πελάτη να έλθει σε επαφή με τον αληθινό εαυτό του, ο οποίος βρίσκεται κάτω από επιφανειακές συμπεριφορές. Σταδιακά αφαιρεί τα ψεύτικα προσωπεία, τις μάσκες ή τους ρόλους της ζωής του και βαθμιαία γίνεται πρόσωπο. Αρχίζει να είναι μέτοχος σε μία ζώσα, ευαίσθητη και ρέουσα διαδικασία. Αν και ο κάθε πελάτης είναι μοναδικός, κατά τον Rogers, το ανθρώπινο πρόσωπο που αποκαλύπτεται από τη θεραπεία έχει τα παρακάτω βασικά χαρακτηριστικά [134].

[Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ](#)

Παραπομπές:

130. Carl Rogers, *On becoming a person* (Boston : Houghton Mifflin,1961) σσ. 22-25.

131. Ο ίδιος, *Το γίγνεσθαι του προσώπου* (Αθήνα : Ερευνητές, 2006) σ. 125.

132. Γρηγόριος Μαλαδούδης, *Η έννοια του προσώπου στο έργο του Martin Buber και του Carl Rogers : Συγκριτική μελέτη-εφαρμογές στη συμβουλευτική και την παιδαγωγική* (Πάτρα : χ.ε., 2002) σ. 97.

133. Carl Rogers, *On becoming a person*, ό.π., σ. 201.

134. ό.π., σσ. 115-123.